

Кулішов Володимир Сергійович,
*кандидат педагогічних наук, доцент кафедри
методики професійної освіти та соціально-гуманітарних дисциплін
Білоцерківського інституту неперервної професійної освіти
ДЗВО УМО НАПН України*

ПРОЄКТНІ ТЕХНОЛОГІЇ У ПРОФЕСІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГА ЗП(ПТ)О

Системні зміни у вітчизняній професійній освіті останніх років продукують нові виклики до професійної компетентності педагога ЗП(ПТ)О. Динаміка сучасного життя і виробництва ще більше активізує даний процес. Професійна діяльність педагога у таких умовах потребує постійного самовдосконалення, активної роботи над собою, розширення горизонтів професійних знань та умінь і спонукає шукати нові підходи та форми організації освітнього процесу у ЗП(ПТ)О. Одним із способів організації продуктивного навчання у закладах системи П(ПТ)О є, на нашу думку, активне впровадження проєктних технологій на всіх рівнях, а отже – розвиток проєктних умінь педагогів ЗП(ПТ)О.

Проблемі впровадження проєктних технологій навчання у освітній процес ЗП(ПТ)О присвячено не один десяток наукових і методичних праць. Але в більшості зазначені дослідження висвітлюють питання організації проєктної діяльності учнів ЗП(ПТ)О, особливостей реалізації проєктів різних видів, ролі педагога при організації освітніх проєктів тощо. На нашу думку, до проблеми розвитку проєктних умінь педагогів ЗП(ПТ)О сьогодні варто підійти ширше.

Вивчення спеціальних наукових джерел та практичного досвіду дало змогу зробити висновок, що для ефективного професійного функціонування у системі П(ПТ)О сучасний педагог обов'язково має володіти рядом проєктних умінь, а саме:

- проектувати освітній процес відповідно до вимог сьогодення (проекування на рівні дисципліни, курсу, спецкурсу, модуля, теми, конкретного заняття);
- організувати освітній процес із застосуванням проєктних технологій навчання у межах урочної та позаурочної діяльності учнів ЗП(ПТ)О;
- володіти основами конструкторсько-технологічної (проєктно-технологічної) діяльності для організації освітньо-продуктивного процесу проєкування предметів і об'єктів виробництва та сфери послуг.

Кожен із напрямів освітнього проєкування у ЗП(ПТ)О спробуємо висвітлити більш детально.

Впровадження компетентнісного підходу у сучасній освіті зумовило нові вимоги до планування та організації освітнього процесу у ЗП(ПТ)О. Поряд із плануванням активно почало застосовуватись дидактичне проєкування, що розглядається, як попередня розробка основних деталей майбутньої діяльності педагога й учнів, а саме – педагогічних об'єктів і моделей їх ефективної взаємодії. Уміння проєкувати навчальний процес через обґрунтований вибір дидактичних цілей, змісту, методів, організаційних форм і засобів навчання та адекватних їм методів контролю у відповідності до поставлених цілей проєкування з урахуванням рівня засвоєння знань, умінь і навичок, індивідуальних особливостей учнів, є одним із продуктивних показників сучасного педагога ЗП(ПТ)О [2, с. 20].

Активне застосування проєктних технологій навчання у професійній підготовці кваліфікованих робітників – ще один важливий аспект розвитку проєктних умінь педагогів ЗП(ПТ)О. Популярність використання проєктної технології серед педагогів забезпечується можливістю поєднання в роботі з учнями теоретичних знань та їх практичного застосування для вирішення конкретних навчальних проблем [1, с. 18]. Для педагогів ЗП(ПТ)О при організації такого типу навчання важливо володіти теоретичними знаннями і практичними вміннями реалізації проєктів:

- як правильно обрати тему проєкту;
- як краще і за якими критеріями об'єднати учнів у команди;
- як спланувати структуру проєкту та алгоритм проєктної діяльності учнів;
- якою має бути роль педагога у ході реалізації проєкту;
- як організувати захист проєктів;
- як правильно оцінити виконання проєкту тощо.

Володіння такого типу знаннями та уміннями забезпечить ефективну діяльність педагога з планування та реалізації учнівських проєктів у межах урочної та позаурочної роботи у ЗП(ПТ)О.

Третім важливим аспектом розвитку проєктних умінь педагогів ЗП(ПТ)О є їх здатність включатися у процес конструювання об'єктів і предметів виробництва та сфери послуг. Як відомо, педагог ЗП(ПТ)О – перший і основний авторитет для своїх учнів, який має у всьому подавати приклад, у тому числі у здатності конструювати певні об'єкти та предмети. Наприклад, для кравців важливо уміти спроектувати майбутню сукню чи сорочку, для будівельників – макет майбутніх виконуваних робіт, для перукарів – дизайн майбутньої зачіски, для зварників – конструкцію майбутнього виробу тощо. Таким чином, сучасний педагог ЗП(ПТ)О має також володіти уміннями з проєктування об'єктів і предметів на рівні трьох складових: технічної (типологія виробу, розмір, характеристика матеріалу для виготовлення, засоби створення виробу тощо); художньої (кольорова гама виробу, практична зручність та естетична привабливість виробу, відповідність сучасним тенденціям тощо); автоматизованої (ІТ-складової проєктування) (комп'ютеризована система проєктування виробу з урахуванням його технічних і художніх характеристик).

Зазначені вище підходи до розвитку проєктних умінь педагога ЗП(ПТ)О, а отже до вдосконалення таким чином його професійної компетентності, уможливають професійну діяльність викладачів професійно-теоретичної

підготовки та майстрів виробничого навчання на абсолютно новому продуктивному рівні.

Інше питання – науково-методична підтримка та супровід освітнього проєктування у ЗП(ПТ)О. Сьогодні, на жаль, на рівні обласних науково-методичних центрів, які зазвичай здійснюють процес методичного супроводу професійної підготовки у ЗП(ПТ)О, не завжди вистачає фіхівців-методистів, які у повній мірі володіють основами навчального проєктування. Єдиний вихід – залучити науково-педагогічних працівників інститутів підвищення кваліфікації кадрів системи ПТО, спеціальних відділень та кафедр при технологічних факультетах педагогічних закладів вищої освіти для науково-методичного супроводу впровадження систем освітнього проєктування у вітчизняні ЗП(ПТ)О.

Таким чином, освітнє проєктування є досить перспективним напрямом удосконалення вітчизняної системи підготовки кваліфікованих робітників, що на сьогодні потребує, як наукових обґрунтувань його реалізації, так і методичного супроводу для його практичного впровадження у освітній процес ЗП(ПТ)О.

Література

1. Бондаренко Н.В. Розвиток готовності педагогів закладів професійної освіти Донецької області до впровадження методу проєктів у освітній процес. *Проектні технології навчання у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників* : тези наук.-практ. семінару, м. Київ, 25 жовт. 2017 р. Київ : ПТО НАПН України, 2017. С. 17–23.
2. Методика професійного навчання : методичний посібник / І.Є. Сілаєва, С.С. Шевчук, С.О. Заславська. Донецьк: ІПО ІПП УМО, 2013. 292 с.